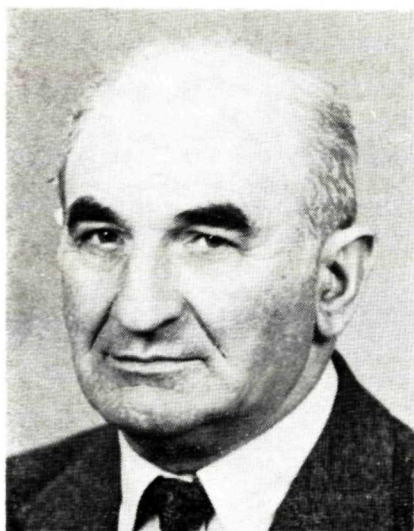

**Znalec slovenskej balneohistórie Augustín Rebro
šesťdesiatročný**

Pri intenzívnom hydrogeologickom prieskume minerálnych a termálnych vôd sa hydrogeológovia začiatkom 60. rokov zamerali nielen na progresívnejšie prieskumné metódy, ale zároveň sa ich pozornosť obracala aj na rozmiestnenie prameňov, spôsob ich zachytenia a využívania v dávnejšej minulosti. Zvlášť ich zaujímali chemické analýzy minerálnych a termálnych vôd vykonané v druhej polovici minulého storočia. Hlbšie štúdium starších archívnych materiálov týkajúcich sa nevšedných výskytov zdrojov liečivých alebo osviežujúcich minerálnych a termálnych vôd, ale aj ich využívanie v kúpeľoch a plniarniach dalo podnet k vzniku nového interdisciplinárneho odboru — balneohistórie, v ktorej okrem hydrogeológov našli predmet svojho záujmu historici, lekári, chemici a ďalší špecialisti. Minerálne a termálne pramene sa prostredníctvom tejto mladej vedeckej disciplíny stali predmetom výskumu z geografického, hydrogeologického, historického a medicínskeho hľadiska.

Vážnejším činom pri zrode tohto nového vedného odboru bolo v roku 1974 vydanie menšieho diela Juraja Wernhera O podivu-

hodných vodách Uhorska v slovenskom preklade s vysvetľujúcimi a hodnotiacimi poznámkami A. Rebra. Toto rozsahom nevelké dielo vyšlo prvýkrát roku 1549. Sú v ňom prvé zmienky o 22 miestach s prameňmi kyseliek a termálnych vôd na Slovensku. A. Rebro sa pričínal aj o to, že roku 1980 vyšlo Wernherovo dielo Podivuhodné vody na Spiši, ktoré je podľa historických výskumov staršie ako predchádzajúce.

Po vydaní prekladov týchto najstarších literárnych prác o minerálnych vodách sa A. Rebro už ako skúsený balneohistorik púšťa do prekladov a štúdií ďalších historických prác. Boli to oslavné básne na liečivé účinky piešťanských teriem O piešťanských kúpeľoch od J. J. Torkoša z roku 1745 a Uzdravujúce piešťanské kúpele od A. Trajana-Benešovského z roku 1642.

Tak ako súčasní prírodovedci najskôr opisujú prírodné formy a úkazy a potom skúmajú príčinné súvislosti, aj A. Rebro po prvých prekladoch a štúdiách diel opisného charakteru pristupuje k prekladu a zhodnoteniu práce osvietenského vedca Martina Szentivanyho O podivuhodných silách a vlastnostiach vôd. Autor sa v tejto práci snaží pochopiť jadro problémov a prirodzeným spôsobom, rozumom vysvetliť to, čo sa dovtedy pokladalo za tajomné a podivuhodné.

S rozvojom prírodných vied v 18. storočí sa pochopiteľne zvyšuje záujem vedcov o štúdium liečivých účinkov termálnych vôd. Dôkazom toho je práca A. Rebra Rajecké Teplice v období osvietenstva, ktorá vyšla roku 1982. Obsahuje príklady a dobové hodnotenia chemických rozborov vôd z týchto kúpeľov od P. Adamiho a A. Kelina. Tieto analýzy sú cenné aj preto, lebo stoja na začiatku vedeckého poznania v zisťovaní toho, čo vyvolávalo dobrý chýr o ich liečivosti.

Pri príležitosti 300. výročia narodenia jednej z najvýznamnejších osobností našich kultúrnych dejín vedca Mateja Bela napísal A. Rebro prácu S Matejom Belom o kúpeľoch a minerálnych vodách. V nej kládol dôraz na priame a nepriame citácie z Podromu a Notícií, aby v nej historici, balneohydrogeológovia, balneológovia, lekári a hydrochemici našli hodnoverný zdroj informácií pre odborné

a populárne práce. Slovenská akadémia vied udelila A. Rebrovi za toto dielo pamätnú medailu Mateja Bela Za zásluhy o rozvoj historických vied.

Desiatku svojich balneohistorických prác A. Rebro uzatvára úvodom a vysvetlivkami k prekladu M. Okála Turčiansko-teplické elegie, ktorých autorom je Ján Valentín. Tieto oslavné básne sú dôkazom vďaky za liečivé účinky miestnych termálnych kúpeľov.

Okrem publikačnej činnosti v oblasti balneohistórie má A. Rebro veľké zásluhy na uskutočnení všetkých troch balneohistorických konferencií v Trenčianskych Tepliciach, Piešťanoch a najmä v Bardejovských Kúpeľoch.

A. Rebro sa okrem balneohistórie publikačne prejavil aj ako balneohydrogeológ. Bol členom autorského kolektívu, ktorý sa pod vedením P. Krahulca pričínal o to, že roku 1978 vyšlo dvojzväzkové rozsiahle dielo Minerálne vody Slovenska. V ňom sú zahrnuté bohaté poznatky z prieskumu a registrácie zdrojov minerálnych a termálnych vôd, ktoré získal on a jeho blízki spolupracovníci. Úspech tohto

diela, ktorému bola udelená prémia Slovenského literárneho fondu, povzbudil A. Rebra k vytvoreniu a vedeniu autorského kolektívu knihy Vody uzdravujúce a osviežujúce. Populárno-vedeckou formou tu vysvetľuje tvorbu, formy výskytu, zachytávanie a využívanie minerálnych a termálnych vôd a ich ochranu.

A. Rebro, ktorý sa tohto roku dožíva svojho významného životného jubilea, šesťdesiatich rokov, je v súčasnosti najstarším hydrogeológom pôsobiacim v podniku IGHP, n. p., Žilina. Počas viac ako tridsaťročného pôsobenia v tomto podniku napísal okrem uvedených publikácií ešte asi 40 časopiseckých článkov, zjazdových a konferenčných príspevkov a vypracoval okolo 90 záverečných správ z geologickoprieskumných úloh.

Húževnatá práca A. Rebra na poli balneohydrogeológie, ktorá je v úzkej symbióze s balneohistóriou, je veľmi záslužná. Pri významnom mílniku jeho životnej cesty mu slovenskí geológovia želajú ďalšie plodné roky života, pevné zdravie a úspešné pokračovanie v načatej ceste odhaľovania minulosti našich minerálnych vôd.

Kazimír Malatinský

MINERALIA SLOVACA — časopis Slovenskej geologickej spoločnosti a slovenských geologických organizácií, ročník 19, číslo 6, december 1987.

Vydáva Geologický prieskum, n. p., 052 40 Spišská Nová Ves v n. p. ALFA, vydavateľstvo technickej a ekonomickej literatúry, Hurbanovo nám. 3, 815 89 Bratislava, tel. 331 441 až 45.

Adresa redakcie: Geoprieskum — Mineralia slovaca, p. p. 13, Garbanova 1, 040 11 Košice, tel. 437 846. Vedúci redaktor: Ing. Ján Bartalský, CSc., zástupca: RNDr. Pavol Grecula, DrSc. Vychádza 6-krát ročne. Tlačia Východoslovenské tlačiarne, n. p., Švermova 47, 040 67 Košice. Objednávky adresujte redakcii časopisu. Cena jednotlivého čísla Kčs 15,—, ročné predplatné Kčs 90,—. Imprimované dňa 16. 12. 1987.

Subscriptions and correspondence concerning advertisements can be sent to SLOVART Ltd., Gottwaldovo nám. 6, 817 64 Bratislava.

The Mineralia slovaca is also available on an exchange basis. For details please write to the Editor Mineralia slovaca, P. O. Box 13, 040 11 Košice, Czechoslovakia.

© ALFA, vydavateľstvo technickej a ekonomickej literatúry, Bratislava 1987.